

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампариа се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.
Огласи и белешке наплаћују се по погодби.
Редакција је у улици Коломбо број 6.
Главни уредник
ДРАГ. С. ГОГИЋ

ЈУГОСЛОВЕНСКИ ЗАХТЕВИ

МЕМОРАНДУМ ЈУГОСЛОВЕНСКОГ КЛУБА

При крају јануара Југословенски Клуб у бечком парламенту упутио је председнику аустријске делегације у Брест Литовску један меморандум, чије објављивање је забрањено у Аустро-Угарској.

Добили смо текст овога документа, који је једно дуго излагање кривица што их је Аустро-Угарска починила против својих југословенских поданика и енергично тражење права југословенског народа.

Југословени су тражили од бечке владе чисто и отворено остварење права народа да одлучују о својој судбини. Али аустро-угарска влада не само што је категорички одбила да дозволи народностима, да присуствују на преговорима о миру, већ је одлучно изјавила, да није расположена, да призна народима који живе у Аустро-Угарској право да одлучују о својој судбини изговарајући се, да постојећи устав даје довољно гаранције за њихов слободан развитак у монархији.

Услед тога представници југословенског народа сматрају за своју дужност, да изложе своје гледиште изјављујући, да се, упркос грозних прогонстава, сачувала у народу жива искра идеје о слободи и стална тежња за националним уједињењем.

Светски рат донео је нашем народу нова и тешка искушења.

Под страшним војничким притиском уништен је цвет наше омладине. На хиљаде наших породица је искорењено, а њихова имовина опљачкана. Ми имамо право да изјавимо, да је југословенски народ од свих осталих највише претрпео.

Морамо свечано да протестујемо против владиног тврђења, да тако звани устав монархије даје народима могућности за слободан развитак; на против овај устав даје немачком и мађарском народу средства организоване државне силе да гласе и експлоатишу друге народе.

Тврдити, да аустро-угарски устав гарантује народима слободан развитак значи ругати се са правом народа за слободно самоопредељење. То може да тврди само онај који злонамерно хоће да превари противника.

Због свега тога ми захтевамо:

1. Одмах општи и демократски мир, потпуно разоружање, гаранцију и међународно осигурање за слободну трговину свих народа, великих и малих.
2. Признање и потпуну гаранцију праву народа да одлучују слободно о својој судбини, и да се то право слободно примени нарочито у питању, да ли ти народи хоће слободну државу и под којом формом треба да буде та држава.
3. Ми не тражимо за нашу државу ништа, што би припадало ко-

јем другом народу ни ти што нам не припада; ми тржимо за нашу државу само територију, у којој живи у компактним масама и без прекидања српско-хрватско -- словеначки народ.

4. Море, нарочито море Јадранско, мора бити слободно. У случају да би саобраћај преко лука северног Јадрана, у којима живи у компактним масама наш народ, био од велике користи за економски развитак удаљених народа, ми бисмо били приправни да са тим народима закључимо уговоре, који би им гарантовали слободан трговачки промет преко ових лука.

Мир, који не би био на овим принципима, није мир за народе ове монархије, већ почетак борбе аустро-угарских Словена на живот и смрт и био би непремостива препрека економском развитуку ових народа. У исто време оваквом ситуацијом међународни мир био стално у опасности.»

НЕВАЉАЛСТВО

Лондон. — »Дејли Експрес« објављује један нечувени пример немачког неваљалства, за који су дознале британске власти.

Мајор Друфел, упутио је персијским поглавицама једно писмо, у којем између осталог пише и ово: »Пажљиво ступите у везу са курдским поглавицама, који имају за задатак да, непрестаним пљачкањем и заседама, убрајају руско повлачење.

И ако постоји примирје, треба да повлачење кошта

Русе што је могуће више жртава. Изажите племенима незгодну ситуацију Руса и кажите им како ће успех бити лак. Предстоји њихово повлачење у Персији, и док се оно изводи, треба нанети Русима највеће губитке. Примирје у осталом не сме ништо смањити акцији Курда.»

ЗАГУШЉИВИ ГАСОВИ

Лондон. — У Доњем Дому питао је један посланик, да ли је истина да је Немачка преко једне неутралне владе предложила да се забрани употреба загушљивих гасова, и шта о овом предлогу мисли енглеска влада. Бонар Ло је одговорио, да о томе никакав предлог није учињен од немачке владе, ни у којој форми.

Други је посланик питао, да ли ће влада да напусти употребу загушљивих гасова у рату, и зашто кукају Немци, ако није тачно да ми имамо најбоље гасове и најбољу заштиту од њихових гасова. Бонар Ло је одговорио, да су Немци мислили како су они у овом погледу јачи од нас и зато нису ни долазили на идеју да се прекине са употребом гасова, али данас они, изгледа, у том погледу само симулирају.

СНАБДЕВАЊЕ МЕСОМ

Вашингтон. — Мак Аду саопштио је француском високом комесару, енглеском амбасадору и представнику Италије, да ће по шест возова сваки дан преносити на атланска пристаништа месо за савезничке земље.

ПРОЦЕС ЛАЗАРИ

Рим. — Процес против Лазариа и Бомачиа, секретара социјалистичке партије отпочео је ономад. Лазари је оптужен да је у својству политичког секретара социјалистичке партије хтео да салони земаљски борбени дух и да унесе прејудиције у погледу унутрашње и спољашње ситуације. Сем тога он је 20. маја 1917. пред палатом Монтечиторио организовао једну манифестацију против рата. Бомачи, млади секретар партије оптужен је као саучесник у свима овим делима. Бранилац Лазарије тврдио је да је предмет дошао пред ненадлежан суд и тражио да се оптужени пусти у слободу, али га је суд одбио.

СЛОВЕНСКИ БЛОК

Цирих. — Цела је аустријска штампа пуна жучних коментара о садашњој парламентарној кризи.

»Наје Фраје Пресе« напада на Чехе и Пољацима, који неће да гласају за војне кредите, и траже, да Чешка постане независна држава, а да се Галиција присаједини Пољској.

»Арбајтер Цајтунг« напада на немачке странке, које се противе, да се одвоје војни кредити од редовних.

»Најес Винер Журнал« пита се, да ли је жеља аустријских народа да обезбурењају Аустрију, ускраћујући јој војне кредите, и то баш у моменту, кад се приближујемо миру.

Цар је позвао Станека, Коросеца и вође немачких странака и покушавао да отклони кризу.

Међу Пољацима појавила се јака струја, која иде за тим, да се Пољаци потпуно приближе Чесима, и да се створи у Аустрији један јак опозициони словенски блок, који је до данас изгледао немогућ, и то баш због држања Пољака. Немци предвиђају, да би тај блок, под дирекцијом Крамаржовом, био ултрарадикалан.

»Наје Фраје Пресе« на чудан начин негира Пољацима право, да изазивају кризу у држави, из које желе да иступе.

РЕЧ ЛОРДА СЕСИЛА

Лондон. — Рајтерова Агенција јавља, да је лорд Сесил, говорећи о немачкој опасности на Истоку, изјавио, да ће Јапан моћи радити како буде сматрао за најкорисније. Ако Јапан пошаље трупе, да спрече германизацију Сибира, он ће лично бити врло срећан. Немогуће је — каже лорд Сесил — схватити колико је опасно немачко продирање у Русију. Немачка је политика само један магаломански пројекат за светским освајањем.

Свака дискусија у Немачкој о некој демократији није вредна пажње.

„ОСЛОБОДИОЦИ“

Базел. — Граф Херлинг рекао је у свом говору: »Што се тиче Пољске, познато је да су њу ослободили Аустрија и Немачка од угњетача, из жеље да од ње створе самосталну државу. Главне тачке уставног проблема још су у стадијуму преговора између три заинтересоване државе.

ФЕЉТОН

Морис:

ВАТРА У ЗАМКУ

Прошле године преведен је капетан Ла Бергамот по свом тражењу на 110 ху-сарског пука у 127, пошто је азурни југ био много погоднији за његов темперамент него магловити север.

Фирмен, леги Фирмен Ла Бергамот, висок, стајит, светла ова, био је у обичном оделу диван, а у празничном сјајан. У свима варијацијама где год је служио, модискиње су просто биле луде за њим, а његова велика сабља као да је пробадала женска срца. Поврх тога, он није био глуп; био је богат и врло добар младич.

Елем, он се преместио.

Али разлог овоме била је љубав.

У своме животу он је свега једном мислио на брак. То је било пре три године. Био се упознао са једном лепом, дивном девојком, која се звала Мишлина. Он је знао да јој није недопадљив и хтео је да иде нак догле да да остави, кад му изненада, као гром из ведре неба, дође невероватан глас:

Мишлина се удаје за пуковника Латишо, ново наменованог управника и команданта историског замка Брикандрол у Шершусеи.

Фирмен се меланхолично покорио судбини, и тешио се колико је могао. Али ус-

помена на Мишлину јављала му се, и мимо његове воље, и она му је често била на памети.

Доцније, полагано је дознао да она није срећна и да, уз дубоке уздицаје, често говори о њему. Тада је тражио премештај и, како му је фамилија била од утицаја, добио га без икакве муке.

Чим је стигао у Шершусеи направио је уобичајене посете. Генералу, који је нежењен и који га је примио срдечно; префекту, који га је већ мало познавао и позвао за сутрадан на бал; свима главама хијерархије, и свуда је био лепо примљен.

Код Латишоа није ишао, пошто њихове дужности нису имале ничег заједничког, а поред тога, он је знао да је пуковник човек непријатан и намргођен,

нарочито од како се оженио. Али рачунао је као сигурно да се на балу у префектури нађе са Мишлином. Балови у префектури једино и служе за такве ствари.

У салонима, силно осветљеним био је сакупљен сав Шершусеи; најмање триста лица, која сачињавају тако звано високо друштво. Било је сјајно. Котарице цвећа, свећњаци, венци, момци у белим рукавицама. Оркестар добар и на свом месту, а све жене лепе.

Сјајнији и блиставији него икада, леги Фирмен Ла Бергамот лутао је кроз светлост лустера.

А префект је честитао генералу на приносу:

— Силан официр, ваљан, веле и врло богат, а мора бити и жестоко храбар.

Генерал је одговарао: — Изврстан; као цвет, мало је таквих.

Међутим, Ла Бергамот је био малко тужан. Узалуд је прошао кроз сва три салона; Мишлину није нигде видео, а због ње је управо и дошао; прво у Шершусеи, а затим у префектуру. Како разочарење!

Од једном, он је угледа. Испод руке са Латишоом, који је био задицап, сав дрвен и ознојен, улазила је она бледа и мирна, ваздушаста, обучена само у пола у облак од штофа провидног, сјајног и девичанског. А и њен је поглед тражио, јер је она знала да је он ту.

Њихове се очи сусреташе и рекоше све. Сједињење погледима, љубљење очима, миловања из далека, мистериозне жеље љутећа признања, победа и пораз

једне и друге стране, обећања за сутра, сан заједнички, просањан, почетак љубави, разлог живота!

Пола сата доцније, окрећући се у валсу, Мишлин и Фирмен разговарају ти хо: — Не, мој муж не зна ништа, он не зна да се ми познајемо. У осталом, и не тиче ме се; то је једно чудовиште.

— Ох, Мишлино, зашто? — У животу се не чини увек оно што се жели, нарочито кад се имају такви родитељи као што су моји. Ох, ви сте добро освећени. Још је хтео да станујемо у замку у коме ничега нема осим четири дуvara.

— Дакле, станујете у вариоши.

— Да, улица станична број 17. Ви ћете доћи?

— А Латишо?

(Сиршиће се)

Вест о закључењу мира са Украјином изазвала је у прво време велико узбуђење у Пољској, али надам се са добром вољом створиће се компромис међу разним захтевима. Од стране Немачке тражиће се само оно што је потребно са војничког гледишта.

КРИЗА У АУСТРИЈИ

Цирих. — Јављају из Беча: Политичка ситуација у Аустрији све је замршенија. Мисли се да ће се сигурно закључити сесија парламента, после чега ће провизорни буџет бити одобрен царским указом.

Јавља се, да је седница заступничке куће од 20 фебруара морала бити бурна због империјалистичких говора, које су дан пре држали у господској кући неки сенатори, који су тражили чак и исправку граница према Италији за Аустрију, а за Немачку Анверс, фландријску обалу и Брије и Лонгвај. Овакве изјаве сенатора огорчиле су социјалисте.

»Локал Анцајгерс« јавља, да Чеси, Југословени и Пољаци неће уопште ни да разговарају са Сајдлером о реформи устава, којом би се дале националне аутономије у оквиру провинцијских граница.

ИЗ РУСИЈЕ

Лондон. — Јављају из Штокхолма да максималисти пљачкају по Финској. Терор влада у Хелсингфорсу. Русија је протествовала против немачке интервенције у Финској. Финска влада одговорила је, да је она убрзала немачку интервенцију, пошто је Шведска одбила да дође у помоћ.

Лондон. — Максималисти су ухапсили великог кнеза Александровића, брата бившег цара, као велеиздајника, зато што је уговарао са Немцима за обнову деспотског режима у Русији. Велики кнез је затворен у Петропавловску.

Штокхолм. — Према вестима из Петрограда нови шеф козака, Семенов створио је нови фронт источно од вароши Дурија. У току борби, козаци су потукли црвену гарду код транссибирске железнице.

РАД ЈАПАНА

Лондон. — »Дејли Хроникл« изјављује, да Јапан за време договора са савезницима није постављао никаквих услова нити тражио накнаду за своју интервенцију у Русији, нити је пак његова интервенција резултат каквог уговора.

Јапан је боље информисан о приликама у Русији него и једна друга држава, и могао је зато тачно оценити ситуацију, која је настала у Русији радом бол-

шевика и немачким интригама. Познато је, како је јапански генералштаб један између најорганизованијих на свету, и може се предвиђати, да он већ има и у најмањим ситуацијама готов ратни план.

Манџурија ће постати операциона база. Владивосток, са својих 750.000 тона војног материјала, довољно је заштићен топовима јапанске флоте, и зато се Јапаници не морају дуго задржавати у њему. А вероватно је, да ће један јак и добро опремљен контингент војске бити одмах послат, да заузме трансибирску железницу.

ПРОТИВ НЕМАЦА

Цирих. — Чешка пропаганда против Аустрије је и против Немаца све је јача. И чешки католички посланици иду по селима бунећи сељаке. У Вотицу аграрца Захадник је рекао: »Даље влада и њени приврженици! Они су сви слаби насупрам нас. Ми хоћемо чисту чешку државу. Сем тога опомињем Немце, који међу нама живе да нас не изазивају.

Овде је забрањено говорити немачки и читати немачке новине. Ако Немци продуже изазивањем, бићу превише слаби да обуздам праведни гњев чешког народа, и онда ће про-

теки крв. А ако би ми моје старосине павиле сметње, бациту пред њихове ноге своју свецигеничку хајину!

АМЕРИЧКА ВОЈСКА

Вашингтон. — Генерал Пејтон овако се изразио о америчким војницима, који су сада на француском фронту.

»Амерички војници добро су обучени и спремни су, да часно послуже својој домовини. Њихово је здравље одлично. Код њих нема ни болести ни незадовољства. Они горе од жеље да ступе у борбу и сваки рад обављају са највећим одушевљењем. Преношто сам напустио Француску био сам у нашим рововима и лично се уверио о високом моралу наших трупа.»

ЗА НЕЗАВИСНОСТ

Цирих. — Чешко-словачке жене одржале су у Прагу један збор политичког карактера, на коме су израиле своје симпатије за борбу, коју је предузео чешко-словачки народ. Резолуцију цензура је већим делом забранила. Збор се солидарисао са изјавом протестног сабора у Прагу и изјавио готовост на све жртве, само да се дође до циља.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ЗАВРШНИ РАЧУНИ ЗА 1916

Министар финансија поднео је Народној Скупштини завршни рачун за 1916. Законски предлог да се показани расходи и приходи одобре и влади да разрешница, није поднет, зато што у овом завршном рачуну нису показана сва државна »примања и дуговања« и »стање државне готовине.« Министар је у свом експозеу изложио, да то сада није ни могуће показати, зато што рачуни за 1913, 1914 и 1915 годину нису састављени, а услед ратом поремећених односа књиге нису закључиване. Финансијски резултати тих година нису ни до данас довољно познати, и на тај начин, наступио је прекид између 1912 и 1916 године. Склопити рачуне за те протекле године тада је немогуће, јер највећи број надлештава није изнео из Србије ни архиве ни књиге.

РАД БИТОЉСКОГ СУДА

Битољски окружни суд у 1917 години примио је 23 кривична предмета а расправио 2; по грађанским споровима примио 6 тужби и све су узете у поступак. По предметима старатељским и неспорним: било на раду 19 маса а

расправљена 1, пописа било 155 предмета а свршено 6, било на раду 26 предмета разних потврда и сви свршени, дошло 1092 предмета за инвалидску потпору и расправљено 339 а војним властима достављено 308 да пошљу податке. По забранама дошло на рад 185 предмета, свршено 165, враћено командама као нерешено 20; прекида истраге било 3 и сва три решена. По прекидима који се односе на сређивање података за умрле и изгинуле наше држављане устројено реферата 17529; а осим тога сређена су новчана акта по којима има готовине 842390 динара, и слат новац из масе породицима у Србији.

ЗА ЗАРОБЉЕНЕ

Одбор српских ђака у Француској приредио је у Паризу пре десет дана матине у корист својих заробљених другова, коме је председавао Марк Бордвинг, професор америчког универзитета у Балтимору. Говорио је професор г. Миодраг Ибровић.

ГЛАВНА КОНТРОЛА

На основу закона о привременом попуњавању чиновничких места у рату, постављен је за члана Главне Контроле г. Михаило Ст.

Против шеф административног одсека Главног Државног Рачуноводства Министарства Финансија.

ЂАЦИ У АЛЖИРИ

У Алџиру има 28 српских ђака, од којих 17 студирају на алџирском универзитету. Ђаци основне школе су смештени код француских породица, гимназисти су у школском интернату, а студенти имају стипендије од Министарства Просвете.

БРЛ. ТРГ. БИРО

Адреса Српског Трговачког Бироа у Паризу: Boulevard Saint Michel 121.

НОВЧАНЕ ПОШИЉКЕ ЗА КРАЈЕВЕ ПОД БУГАРИМА

Нишка агентура Бугарске Народне Банке позива преко нишких новина ова лица да подигну новац, рачунајући суме у левима, који је на њихову адресу упућен.

Пожаревац

Драга Милана Илића свешт. 515-68, Анка Ивић чин. при цркви 257-84. Стајка Саве Ивановића желез. 128-92, Настасија Фер Јубице Петровића учит. 644-60, Персида Милосава Недељковића мајора 644-60 Перса Васе Марковића кап. 257-84, Марија Драг. Марковића чинов. 128-92, Албијана Николе Марјановића подлц. чин. 527-84, Персида М. Лукић уч. 128-92, Николаица Цекић уч. 386-76 Наталија Светозара Китића пошт. чин. 128-93, Даница В. Лукић, Чечелски апот. за дете Милована Кадафатовића капел. Пожаревац 257-84, Томанија М. Јовановић суд. чин. 357-84, Персида Миленка Јовановића суд. чин. 139-38, Албијана Бајић учит. Пожаревац 364-1, Љубица Томић Жабари 151-1, Богосав Трмић земљ. Жабари 151-1, Катарина Милана Перовића проф. за Даницу и Зорку Ђери свешт. Аце Радовановића 151-1, Таса Ђирковић земљ. за Ружу М. Борђевића 302-1.

Вољевац

Милица Николе Попића попадија 76-50, Светозар М. Ристић трг. за Саву Геокловића из с. Врбовца 399-60 Мила Радосављевић трг. за Јел. Б. Поповића учител. из Валаконе 292-20, Мил. Радосављевић трг. за Теоф. Петровић уч. из Злата 382-20, Мил. Радосављевић трг. за Љуб. М. Попића уч. из Злата 236-60, Мил. Радосављевић трг. за Вукс. Протић уч. из Кривога Вира 218-40, Мил. Радосављевић трг. за породицу Јевтимија Недељковића свешт. из с. Лукова 248-88.

САОПШТЕЊА

Михаило Стојковић, 1 ч. 1 бат. п. бр. 18 тражи свог брата од стрица Миливоја Стојковића, који је после повлачења био неко време у Француској, али о коме нема никаквих вести нити зна је ли жив.

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНДУСИ КОМИНИКЕ

27 фебруара оборен је један немачки аероплан и три тешко оштећена коли су у своје линије 26 фебруара авиатичар Гаро оборио је десети немачки аероплан.

Извештај штаба Источне Војске. — Артиљеријска активност код Љумнице, Вотданада и на сектору коте 1248. Наша је авиатика бомбардовала Ђевђелију и предео северно од Битоља. Вачено је преко једне тоне експлозива.

28 фебруара. — Више успелих Француских напада северно од Љумнице. Српске су трупе код Градешнице добиле доста бугарских заробљеника.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Активност немачке артиљерије код Камбреа. Палестина. — Енглеска ковица на путу Јерусалим-Напруз поново је напредовала 26 и 27 фебруара. Непријатељу су нанети велики губици; заплетењено је неколико митралеза.

Месопотамија. — Турски гарнизон из Хита стално је у повлачењу. Сада је код Канбагда на Еуфрату на 36 километара јужно од Хита. За време повлачења, енглески су авиатичари напали Турке митраљезима и нанели им страшне губитке.

ИТАЛИЈАНСКИ КОМИНИКЕ

Артиљеријска борба и рат патролама. Оборен један немачки авион.

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Рим. — Пре неколико дана код Сан Ђовани ди Манцано десила се експлозија у једном аустријском возу, навареном са експлозивима. Цео је воз уништен а 1500 војника погинуло.

Лондон. — Бонар Ло је изјавио да је нови зајам уписан више него што је тражено за читаве две и по милијарде, и тиме превазишао сва очекивања.

Париз. — Совјет у Владивостоку наредио је општу мобилизацију. Совјет се обавезује, да ће послати своје трупе против Немачке у кооперацији са јапанским трупама, које ће се искрцати у Сибиру.

Лондон. — Министар спољних послова Балфур изјавио је у Доњем Дому, да и даље стоји у дипломатским односима са Русијом преко отправника послова Лока Харта.

Њујорк. — Кинеска је влада известила максималисте, да ће силом спречити приступ максималистичким трупама на кинеско земљиште.

Рим. — »Месажеро« каже, да на питању о офанзивни против Италије инсистира цар Вилем.

Вашингтон. — Вилзон је јавио радном Московском Совјету да ће Америка претећи Немцима, који желе да сачувају Русију.

Париз. — Војне власти у Одеси утврђују колику Одесе за одбрану од немачко-аустријских трупа.

Атина. — Истрага против Скулудисовог кабинета приводи се крају ове недеље. Донеће се одлука о евентуалном превентивном притвору бивших министара.

Петроград. — Сви чланови извршног радничког одбора напустили су Петроград и отпутовали за Москву.

КРФ, 28. фебруара. — По пријему оставке кабинета г. Пашина, Његово Краљевско Височанство Наследник Престола примио је у аудијенцију председника Скупштине г. Брачича ради саветовања о парламентарној ситуацији.

Г. Брачича је изложио своје мишљење и молио Његово Краљевско Височанство Наследника Регента, да прими свештене партије. Једног за другим Престолонаследник је примио шестове партија ради саветовања о кризи и о образовању једне коалиционе владе. Затим је примио и друге утичне политичке личности, као и бившег председника министарског савета г. Николу Пашина и остале чланове владе. У току саветовања образовање коалиционе владе је наишло на тешкоће. (Пресбирс.)

ДЕПЕШЕ „НАРОДА“

Атина. — Из Цириха: Прокламовано је опсадно стање у Кракову. Установљен је ратни суд.

Атина. — Из Рима: Председник југословенског одбора Трумбић стигао је у Рим, у коме остаје неколико дана.

Атина. — Прекјуче су стигли у Лондон представници грчких социјалиста Курниел, Сидриси, и Димитријос. Разговарали су до сада са Хендерсоном и секретаром штокхолмског комитета Хјусманом. Сидриси је представио бугарска зверства у Новој Грчкој.

Атина. — Из Рима: Има извештаја, да цар Карло чини велике напоре у Америци да дође до споразума са Вилзоном, али му Вилзон не одговара.

СРПСКИ ЗВАНИЧАН ИЗВЕШТАЈ

28. фебруара јача артиљеријска ватра у рејону Ветровица.